

Abbas Səhhət

TƏMSİLLƏR, TƏRCÜMƏLƏR

Kiçik yaşlı uşaqlar və ibtidai sinif şagirdləri üçün

Abbas Səhhət

TƏMSİLLƏR, TƏRCÜMƏLƏR

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
14 avqust 2001-ci il tarixli, 900 sayılı
əmrilə təsdiq və tövsiyə edilmişdir**

Bakı-2001

TƏMSİLLƏR

SƏRÇƏ VƏ QIRĞI

Sərçəni bir qırğı edərkən şikar,
Bir tələyə oldu qəzadan düşər.
Cütcü görüb tutdu onu ol zaman.
Qırğı gəlib naləyə etdi fəğan.
Söylədi: “Rəhm eylə, məni qıl xilas,
İcz ilə səndən edirəm iltimas.
İstər idim ovlamağa sərçəni,
Sən niyə nahaq yerə tutdun məni?
Verməmişəm mən ki, xəsarət sənə,
Sən də dəxi vermə əziyyət mənə”.

Cütcü dedi: “Bircə mənə qıl bəyan,
Sərçə veribdirmi sənə bir ziyan?
Qəsd eləmişdin nə üçün canına,
Olmuş idin təşnə onun qanına?”

Cütcü baba böylə deyib qeyznak,
Eylədi or qırğını ol dəm həlak.
Xalq ilə hər kəs necə rəftar edər,
Haq onu ol dərdə giriftar edər.
Yaxşılığa yaxşı cəzalar alar,
Pisliyə həm dürlü əzalar alar.
Səv elə əxlaqını qıl xubtər,
Xülmə Hərəkət sahibi ol, ey pəsər.

AYI VƏ ARILAR

Bir ayının düşdü yolu bir zaman
Bal arısı kəndisinə nagahan.
Yıxdı yerə kəndini dərhal ayı,
Ta dağıdıb sonra yesin bal, ayı.
Agah olan tək arılar haldan,
Oldular aşiftə bu əhvaldan.
Ol ayını döyməyə bilittifaq,
Eylədilər həmlə hərə bir sayaq.
Gördü fənadır işinin axiri,
Qaçdı o saat ayı ordan geri.

ULAQ VƏ ASLAN

Bir xoruz ilə bir zaman eşşək
Kənd içində gəzirdilər tək-tək.
Nagahan gördülər ki, bir aslan
Üz qoyub kənd sarı gəlir qərran.
Qorxudan saldılar xüruşü səda
Bir-birə dəydi-kattavü koxa.
Vəzü övzai çünki gördü yaman,
Qayıdıb qaçdı çöl sarı aslan.
Belə görcək ulaq güman etdi:
Qorxdu məndən bu şir, qaçıb getdi.
Daha şövqündən olmadı rahət,
Elədi şiri qovmağa cürət.
Qayıdıb şir baxdı məstanə,
Gördü eşşək gəlir diliranə.
Güldü bir qədr onun səfahətinə,
Dərkinə, fəhminə, fərasətinə.
Tutdu yıxdı yerə o nadanı,
Yırtdı, cırdı, dağıtdı heyvanı.
Dirilikdən olan zaman məyus,
Anlayıb eşşək eylədi əfsus:
Gücümü mən bilə-bilə nahəq,
Şirə qıldım hücum mən əhməq.
Mən bilirdim bu aslanın hünərin,
Çəkirəm indi səhvimin zərərin.

TÜLKÜ VƏ MEYMUN

Dedi bir tülküyə bir gün meymun:
- Səndə, yoldaşcığazım, çoxdur yun.
Mən görürsən ki, nə cür üryanam.
Müstəhəqqi-kərəmə ehsanam.
Tükün əndazədən artıq görünür,
Quyruğun, gör necə yerlə sürünür.
Elə bir lütfü inayət, tülkü,
İltimasimi icabət, tülkü.
Saxla əvvəl sənə lazım olanı,
Ver mənə sonra o artıq qalanı.
Bürüyüm mən də onunla özümü,
Mərhəmət eylə, qəbul et sözümü.
Söylədi tülkü: - Əbədir bu xəyal,
Məndən ol mərhəməti etmə sual.
Quyruğum gərçi uzundur, a kişi,
Var onun kəndinə məxsus işi.
O həmişə süpürür torpağı,
Mənə lazımdır onun olmağı.

TÜLKÜ VƏ QURD

Tülkü gəzəndə yıxılıb nagahan,
Bir quyuya düşmüş idi bir zaman.
Torpağa sürtmüşdü üzün, həm gözün,
Qurtara bilməzdi ölümdən özün.
Düşdü qəzadan ora qurdun yolu,
Baxdı ki, görsün quyü boşdur, dolu.
Tülkü onu gördü salam eylədi,
Ağladı, yalvardı belə söylədi:
- Qurd lələ, səndən edirəm iltimas,
Sən məni bu təhlükədən qıl xilas.
Qurd dedi: - Çox-çox yanırım halına,
Xatirim aşıftədir əhvalına.
Bilmirəm axşam edəcəksən necə?
Sübh açacaqsan nə sayaq bu gecə?
Tülkü dedi: - Çox sağ ol, ey qurd lələ,
Boş danışıqdan nə yetər hasilə.
Sən belə hərgah mənə qəmxar isən,
Halıma rəhmin gəlib ağlar isən,
Bir qədər ip tap mənə qıl iltifat,
Ver mənə bir növ ilə burdan nicat.
Yoxsa ki, etməz quru söz iktifa,
İş gərək olsun, nə əbəs iddia.

TƏRCÜMƏLƏR

İ.A.Krılov

BALIQ, ÖRDƏK VƏ XƏRÇƏNG

Bir balıq, ördək ilə bir xərçəng,
Bir zaman oldu üçü həmahəng.
Yüklücə bir araba çəkmək üçün,
Öz yerindən onu dəbərtmək üçün,
Qoşulub çəkdilərsə nə qədər,
Oldu zəhmətləri axırda hədər.
Araba getmədi əsla qabağa,
Deyəsən batmış idi bir batağa.
Bəs nədən ötrü bu iş müşkül idi?
Yük deyil, çox da ağır, yüngül idi.
Ördəyin meyli göyə uçmaq idi,
Balığın qəsdı suya qaçmaq idi.
Gərçi xərçəng də güc etməkdə idi.
Fikri, teyfa, geri etməkdə idi.
Burda kim haqlı, müqəssir kimdir?
Qoy onu bilsin o kim hakimdir.
Bu qədər biz bilirik ki, bu cəhət,
Qalmış orda araba bihərəkət.

SAZANDALAR

Dəcəl meymun, çolaq ayı, çöp keçi,
Bir ulağa yoldaş oldu hər üçü.
Dörd səslicə bir musiqi nəğməsi,
Çalmağa həmahəng oldu cümləsi.
İki kamança, iki tar tapdılar,
Bir çəməninin üstə məclis yaptılar.
Oturdular, tərəb bəzmi qurdular,
Mizrabı tara nə qədər vurdular,
Sürtdü kamançaya ayı əllərin,
Az qaldı ki, lap qopara tellərin.
Heyfa ki, çıxmadı tarın sədası,
Ucalmadı kamançanın nəvası.
Meymun dedi: - Bir dayanın, qardaşlar!
Bu növ ilə oturmazlar, yoldaşlar!
Kaman çalanlar üz-üzə otursun,
Qoy tarçılar qalxıb ayağa dursun.
Gəlin indi nəğməni başdan çalaq,
Dağa, daşa, səhraya şuriş salaq.
Başladılar nəğmələri çaldılar,

Yenə səs çıxmadı, heyran qaldılar.
Eşşək bağırdı: - Qardaşım, toxta, dur,
Mən duymuşam illətini, bax budur:
Bizim belə oturmamız qələtdir,
Cərgə ilə duraq, o məsləhətdir.
Tabe oldu tamamisi ulağa,
Amma yenə səs getmədi uzağa.
İştə yenə münaqişə başlandı,
Oturmaq üstə sözləri uzandı.
Bu əsnada keçdi ordan bir bülbül,
Yalvardılar: - Sən et bizə təəmmül.
Biz bir neçə kamança, tar tapmışıq,
Burda bir işrət məclisi yapmışıq.
Xahişimiz budur, bir azca zəhmət
Çəkib, bizə oturmağı gəl öyrət.
Bülbül dedi: - Bunlar ilə kar aşmaz,
Bu baş-qulaq kamançaya yaraşmaz.
Musiqi zövqü istəyir bu sənət,
Bir də görək elm ilə qabiliyyət.
Sizdə ki, yoxdur bunlardan bir əsər,
Boş yerə zəhmət çəkməyin müxtəsər.

QAFQAZ

Qafqaz altımdadır, ən müdhiş olan zirvədə mən,
Tutmuşam tək uçurum, qarlı dağ üstündə qərar.
Qaraquş uçmağa qalxarsa uzaq bir tərədən,
Nə qədər yüksək uçarsa, yenə dövrəmdə uçar.
Buradan mən görürəm çeşmələri qaynamada,
Şübhəli, qorxulu uçqunları ilk oynamada.
Burda məndən aşağı göydə bulud oynaqlar,
Arasından buludun dağda su qaynar, çağlar,
Görünür onların altında böyük daz qayalar
Onun altında zəif, cığ, qurumuş kol-kos var.
Daha ondan aşağı rəngi yaşıl ormanlar,
Orda quşlar ötər, ətrafı gəzər ceyranlar.
Sığınıb dağda yapılmış komaya insanlar,
Dırmaşır sərt qayalar üzrə bütün heyvanlar.
Yürüyür dağ aşağı, orda çoban da dərəyə.
İştə məftunlaşır insan bu gözəl mənzərəyə.
Orda kim, daim Arağva çayı qəltan-qəltan,

Çarparaq kölgəli sahillərə eylər cərəyan.
Dar keçid içrə fəqir atlı da pünhan oluyor,
Orda şiddətlə Terek nəhri xüruşan oluyor.
Oynayır, cəng eləyir daz qayalarla döyüşür,
Acımış dalğaları, daşları çeynər, ötüşür.
Tömə görmüş qəfəsi-ahən içində san şir,
Çırpınır gərriş edir sahili guya gəmirir.
Leyk, əfsus! Nə var tömə onunçün, nə sürür,
Onu müdhiş qayalar hər iki yandan sıxıyor.

ZƏHMƏTKƏŞ AYI

Gördü ayı kəndli çəkir zəhməti,
Var əcəb asudə, asan sənəti.
Əymə əyər, mənfəət ilə satar,
Pul qazanar, yaxşı qazanca çatar.
Düşdü onun da həvəsi bu işə,
Fikr elədi, yaxşıca tapdı peşə.
Getdi meşə içrə odun qırmağa.
Şax-budağı başladı sındırmağa.
Hansı birin basdı əyə birtəhər,
Sındı ağac, zəhməti oldu hədər.
Gəzdi, dolandı meşəni hər tərəf,
Xeyli ağac sındırıb etdi tələf.
Gördü ki, heç əymə əyə bilməyir,
Sonra gedib kəndliyə böylə deyir:
- Bir işim, ay qonşu, düşübdür sənə,
Sən tanrı, qandır səbəbin bir mənə.
Mən meşədə xeyli ağac qırmışam,
İstəmişəm əyməyə, sındırmışam.
Söylə, bunun bircə nədir illəti,
Mən nə üçün bilmədim ol sənəti?
Kəndli dedi: - Vəchi budur, müxtəsər,
Səndə o şeydən əbədən yox əsər.
Səbr, bilikdir bu işin hikməti,
Sən bacara bilməzsən ol sənəti.

A.S.Puşkin

QIŞ

Budur, şimal yeli qopub guvuldar,
Sürükləyib buludları vıyıldar.
Budur, yenə qış necə ki, var gəlir,
Şaxta gəlir, soyuq gəlir, qar gəlir.
Səpir qarı ağaclara, kollara,
Dərələrə, təpələrə, yollara.
Ağ örtüyə büründürür aləmi,
Çulğalayır, geyindirir aləmi,
Şaxta vurur, şirin suyu dondurur,
Qarğaları qar üstünə qondurur.
Külək əsir dağda qarı yumurlar,
Yumbalanar, dolar çala-çuxurlar.
Çovğun gecə dümdüz edir yer üzün,
Qar işığı gündüz edir yer üzün.
İşıq düşər qar üstünə parıldar,
Tapdalayan vaxtda onu xarıldar.

Abbas Səhhət

TƏMSİLLƏR, TƏRCÜMƏLƏR

Məsləhətçi: **f.e.d., professor Y. Seyidov**

Yenidən işlənmiş nəşrin redaktoru: **Z. Cəfərov**

Bədii redaktoru: **D.İsmayılov**

Texniki redaktoru: **V. Seyidova**

Rəssamı: **N. Yunusov**

Kompüter dizaynı: **T. Mehdiyev**

Korrektoru: **N. Cəfərova**

Buraxılışa və yayıma məsul: A.İbrahimov

Yığılmağa verilmiş: 15.11.2001. Çapa imzalanmış: 20.11.2001.

Kağız formatı: 60x84 ¹/₁₆. Şerti ç/v1. Sifariş № 610. Tirajı 5000 ədəd

“Günün səsi” ictimai-siyasi qəzeti redaksiyasının kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş,

“CBS Polygraphic Production” firmasının mətbəəsində çap olunmuşdur.

“Günün səsi” ictimai-siyasi qəzeti redaksiyasının telefonları:

39-35-58, (mob.)8-50 320-67-38